

Sygn. akt IV U 1032/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Lidia Łataś

Protokolant Oliwia Rajewska

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2016 r. w Częstochowie

sprawy K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o umorzenie należności składkowych

na skutek odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 22 czerwca 2016 r. Nr (...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od ubezpieczonej K. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akta IVU 1032/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonej K. K. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne za okres od października 2008 roku do listopada 2008 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na art. 1 ust. 10 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Zgodnie z tym przepisem warunkiem umorzenia należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia wraz z odsetkami za zwłokę, opłatą prolongacyjną, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi oraz kosztami egzekucji. ZUS wskazał, że w dniu 28 kwietnia 2016 roku upłynął termin spłaty należności niepodlegających umorzeniu przez odwołującą. Do wyżej wskazanego terminu odwołująca nie uregulowała należności niepodlegających umorzeniu, w związku z powyższym ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Odwołanie od tej decyzji złożyła K. K.. Odwołująca zarzuciła, iż poprzednia decyzja z dnia 25 marca 2015 roku była decyzją nieprawidłową, bowiem nie zawierała koniecznego elementu w postaci określenia kwot składek

niepodlegających umorzeniu. Nie poddanie przez organy w pierwszej decyzji, kwot niepodlegających umorzeniu składek uniemożliwiło ich zapłacenie. Dodatkowo odwołująca podniosła, że w okresie od 29 marca 2016 roku była na zwolnieniu lekarskim w związku z zaburzeniami depresyjnymi i nie była w stanie samodzielnie kontrolować terminowego załatwienia swoich spraw. Po okresie choroby należności zostały w całości uregulowane.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 13 listopada 2013 roku odwołująca złożyła wniosek o umorzenie nieopłaconych należności za okres objęty ustawą abolicyjną, tj. listopad 2008 roku. Decyzją z dnia 11 grudnia 2013 roku organ rentowy określił według stanu na 13 listopada 2013 roku jakie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za okres listopada 2008 roku będą podlegały umorzeniu i ustalił ich wysokość. W decyzji wskazano, że należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w okresie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty łącznie. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że warunkiem umorzenia należności jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu, należności niepodlegających umorzeniu, wraz z odsetkami za zwłokę, opłatą prolongacyjną, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi oraz kosztami egzekucji. W/w należności podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności. Warunek ten uznaje się za spełniony również w przypadku spłacania należności niepodlegających umorzeniu w ramach zawartego układu ratalnego lub zawarcia układu ratalnego przed upływem 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji. W uzasadnieniu ZUS wskazał, że informacje o należnościach niepodlegających umorzeniu można uzyskać w ZUS, w Wydziale Rozliczeń Kont Płatników Składek. W styczniu 2015 roku ubezpieczona została poinformowana przez pracownika ZUS, że upływa jej termin uregulowania należności niepodlegających umorzeniu. Wtedy też okazało się, że ubezpieczona we wniosku nie wykazała wszystkich zaległości składkowych, podlegających umorzeniu. W dniu 13 stycznia 2015 roku wnioskodawczyni rozszerzyła wniosek o umorzenie należności składkowych. W dniu 30 stycznia 2015 roku wszczęto postępowanie w zakresie zmiany decyzji ZUS z dnia 11 grudnia 2013 roku w związku z ustaleniem, że wnioskiem z dnia 13 listopada 2013 roku odwołująca nie objęła wszystkich należności, które podlegają umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej. Decyzją z dnia 25 marca 2015 roku ZUS ponownie określił warunki umorzenia należności składkowych, Według stanu na 13 listopada 2013 roku umorzeniu miały podlegać kwoty składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za okres października i listopada 2008 roku w kwotach określonych w decyzji wraz z odsetkami, opłatami i kosztami upomnienia. W decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia określonych w decyzji należności, jest uregulowanie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, zaległości składkowych niepodlegających umorzeniu w trybie abolicji wraz z odsetkami oraz zawarto informację, że o zaległościach niepodlegających umorzeniu stosowną informację można uzyskać w Wydziale Rozliczeń Kont Płatników Składek. Decyzję doręczono ubezpieczonej w dniu 27 marca 2015 roku. Ubezpieczona w 2014 i 2015 roku miała udzielone informacje jakie należności nie podlegają umorzeniu i że winna je opłacić w ciągu 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji ustalającej warunki umorzenia. Uzyskała również wyliczenie zaległych składek, które winna w ciągu roku uregulować. W dniu 5 lutego 2016 roku wnioskodawczyni wystąpiła do ZUS o rozłożenie na raty należności z tytułu składek, które niepodlegały umorzeniu. Pismem z dnia 7 marca 2016 roku doręczonym 9 marca 2016 roku ZUS odmówił rozłożenia na raty należności niepodlegających umorzeniu. Ubezpieczona nie zakwestionowała w terminie sposobu rozstrzygnięcia jej wniosku, z uwagi na chorobę. Od dnia 30 marca 2016 roku ubezpieczona uzyskała zaświadczenie o niezdolności do pracy.

dowód: akta ZUS, wyjaśnienia ubezpieczonej (k. 16 akt).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych:

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych (ust. 8).

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (ust. 10).

Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (ust. 11).

W myśl ust. 13 Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o:

1) umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, lub

2) odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12.

Wskazać należy, iż w odniesieniu do kwot zadłużenia podlegającego spłacie brak jest wyraźnej regulacji nakazującej ich ustalenie w decyzji określającej warunki umorzenia, inaczej niż w przypadku kwot należności podlegających umorzeniu. Niewątpliwie jednak należałoby oczekiwać określenia wszystkich istotnych warunków umorzenia w decyzji.

Tym niemniej ocena prawidłowości decyzji odmawiającej umorzenia należności wydanej na podstawie art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność wskutek niespełnienia warunku, o którym mowa w art. 1 ust. 10 nie może się ograniczać do jej zakwestionowania

a w konsekwencji wzruszenia wyłącznie wobec faktu, że we wcześniejszej decyzji - określającej warunki umorzenia wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy - organ rentowy ograniczył się do enumeratywnego wskazania wymienionych w art. 1 ust. 1 i 6 należności podlegających umorzeniu i jednocześnie zaniechał takiego enumeratywnego wskazania co do należności nie podlegających umorzeniu, które podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia decyzji warunkowej poprzestając wyłącznie na przywołaniu treści art. 1 ust. 10 i 11 ustawy. Ocena taka powinna

być każdorazowo dokonana z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności danej sprawy, w tym informacji o faktycznie udzielanych przez organ rentowy, oraz zachowania przez płatnika miary należytej staranności w działaniach zmierzających do wywiązania się z obowiązku uregulowania należności nie podlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w G. z dnia 8 marca 2016r., sygn. III AUa 1693/15, LEX nr 2012837, (...)).

W warunkach niniejszej sprawy rzeczywiście w decyzji o warunkach umorzenia należności z dnia 25 marca 2015r. nie zostały wymienione należności i kwoty, które nie podlegają umorzeniu. Decyzji tej ubezpieczona nie zaskarżyła i stała się ona prawomocna. Tym niemniej sytuacja odwołującej w 2015r. była zupełnie inna niż gdy wydana była pierwsza taka decyzja. Przy pierwszej decyzji z dnia 11 grudnia 2013r. ubezpieczona nie miała do końca świadomości, że posiada jakieś nieuregulowane należności. Kiedy jednak upływał termin określony w tej decyzji uzyskała taką informację. Ubezpieczona w 2014 i 2015 roku miała udzielone informacje jakie należności nie podlegają umorzeniu i że winna je opłacić w ciągu 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji ustalającej warunki umorzenia. Okoliczność ta wynika jednoznacznie z wyjaśnień odwołującej. Wynika również z akt ZUS, w szczególności wniosku o rozłożenie tych należności na raty. Przeprowadzone postępowanie dowodowe potwierdza, że odwołująca miała pełną świadomość jakie należności, w jakiej kwocie musi uregulować. To, że ubezpieczona nie podjęła kroków w celu zapłaty tych należności wynikało wyłącznie z woli ubezpieczonej. Należy przypomnieć, iż celem ustawy abolicyjnej było złagodzenie skutków w istocie nagannych zachowań płatników składek, polegających na nieopłacaniu w ogóle bądź też opłacaniu w niewłaściwej wysokości czy z opóźnieniem - składek na ubezpieczenia społeczne. Tym samym wnioskodawca chcący skorzystać z dobrodziejstwa tejże ustawy winien wykazać się należytą starannością w wypełnianiu obowiązków warunkujących możliwość umorzenia nieopłaconych należności składkowych. Brak jest jednocześnie podstaw do promowania bierności w omawianym zakresie. Nie ma również żadnego znaczenia to, że ZUS nie przypomniał ubezpieczonej o tym co wynika z decyzji z dnia 25 marca 2015r., nie miał bowiem takiego obowiązku.

Jednocześnie nie ma podstaw do przywrócenia terminu określonego w decyzji z dnia 25 marca 2015r., bowiem jest to zawity termin prawa materialnego. Taki termin charakteryzuje się tym, że jego niedochowanie uniemożliwia skuteczne dochodzenie roszczenia. Po upływie takiego terminu roszczenie wygasa (prekluzja) bądź staje się niezaskarżalne (przedawnienie). Nie mają też do niego zastosowania przepisy kodeksu postępowania cywilnego, czy też kodeksu postępowania administracyjnego, dotyczące uchybienia i przywracania terminu. W tym zakresie istotny jest zatem jedynie upływ terminu, niezależnie od przyczyn z jakich do niego doszło.

W konsekwencji uznając zaskarżoną decyzję za prawidłową Sąd, na podstawie wyżej powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie K. K..

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804), a także § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016r., poz. 1667).